

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ταχ.Δ/νση : Λεωχάρους 2
Ταχ.Κώδικας : 105 62 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Α. Χατζαλή
Τηλέφωνο : 210 3224878
FAX : 210 3235135
e-mail : axatz@1988.syzefxis.gov.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ.Κ.Τζαβάρα
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση της με αριθμ. πρωτ. 811/20-9-2019 ερώτησης

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ. 811/20-9-2019 ερώτησης, που κατατέθηκε από τον Βουλευτή κ. Κ. Τζαβάρα, σας γνωρίζουμε ότι :

Α. Με το ισχύον θεσμικό και νομικό πλαίσιο παρέχονται ευνοϊκές λύσεις ρύθμισης των πάσης φύσεως χρεών των πολιτών και των επιχειρήσεων, ακόμη και αυτών που προέρχονται από τραπεζικά δάνεια που συνήφθησαν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, με ταυτόχρονη διασφάλιση των εισοδημάτων τους, λαμβανομένων υπόψη των ευλόγων δαπανών διαβίωσης των οφειλετών και των οικογενειών τους, καθώς και των λειτουργικών δαπανών των επιχειρήσεων τους. Παράλληλα, προστατεύονται οι οφειλέτες από μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης, δηλαδή προστατεύονται οι τραπεζικοί λογαριασμοί από κατασχέσεις και τα ακίνητα από πλειστηριασμούς. Ειδικότερα υφίστανται τα ακόλουθα εργαλεία ρύθμισης οφειλών:

1.Όσον αφορά στα δάνεια που συνήφθησαν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, όλα ανεξαιρέτως, ακόμη και των πυρόπληκτων περιοχών, μπορούν να ρυθμιστούν, χωρίς την παρέμβαση του Ελληνικού Δημοσίου και σύμφωνα με τα συνήθη τραπεζικά κριτήρια και τις παρεχόμενες από την Τράπεζα της Ελλάδος οδηγίες και κατευθύνσεις, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ήτοι:

a. το Ν. 4549/2018, άρθρο 103 και το Ν. 2322/1995

b. τις υπουργικές αποφάσεις (κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω Νόμων) και ειδικότερα την ΥΑ 2/94253/0025/ΦΕΚ Β' 5960/31-12-2018

Σύμφωνα με τη Δνση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων του ΓΛΚ, με το αριθμ.πρωτ. 2/10018/0025/31.01.2019 έγγραφό της δόθηκαν σαφείς οδηγίες και απαντήσεις σε ερωτήματα που τέθηκαν από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών για την ορθή εφαρμογή της παραπάνω υπουργικής απόφασης.

Επισημαίνεται ότι ο όρος που υφίσταται στην εν λόγω υπουργική απόφαση είναι (παρ.Α) η σχετική ρύθμιση να γίνεται «με τα συνήθη τραπεζικά κριτήρια, με γνώμονα την αύξηση πιθανότητας αποπληρωμής του δανείου εκ μέρους του δανειολήπτη», κατεύθυνση που ceteris paribus οφείλουν οι τράπεζες να εφαρμόζουν, γεγονός που θα επισημανθεί και στο πλαίσιο της λειτουργίας της ομάδας εργασίας που έχει συσταθεί για τα θέματα εγγυήσεων μεταξύ συστημικών τραπεζών και ΓΛΚ.

c. την υπ' αριθμ. 42/2014 Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

2.Όσον αφορά στις επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες, με την υπαγωγή τους στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών, που εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη δυνάμει του Ν. 4469/2017, αυτοί μπορούν να ρυθμίσουν τα δάνεια τους συμπεριλαμβανομένων και αυτών με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου και παράλληλα να αποφύγουν τα μέτρα αναγκαστικής

εκτέλεσης σε βάρος της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, εφόσον αποδείξουν ότι έχουν οικονομική αδυναμία, αλλά είναι βιώσιμοι και μπορούν να εξυπηρετήσουν ένα μακροχρόνιο πλάνο αποπληρωμής των χρεών τους. Οι ευνοϊκές ρυθμίσεις οφειλών περιλαμβάνουν σε αδρές γραμμές τα εξής:

- μακροχρόνια αποπληρωμή σε έως 120 δόσεις για το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης και έως 240 δόσεις για τις τράπεζες
- διαγραφή («κούρεμα») προστίμων, προσαυξήσεων, τόκων υπερημερίας και ενδεχομένως βασικής οφειλής (υπό προϋποθέσεις) από το ποσό που απομένει με το πέρας της ανωτέρω περιόδου αποπληρωμής.

3.Όσον αφορά στα νοικοκυριά, κατηγορία στην οποία συμπεριλαμβάνονται άνεργοι, μισθωτοί, συνταξιούχοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, μικρέμποροι και μικροεπιχειρηματίες, ρητά προβλεπόταν η προστασία της πρώτης κατοικίας από μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης από πλευράς των τραπεζών και των λοιπών πιστωτών και υπέρ των δανειοληπτών που εντάχθηκαν στο Νόμο 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά μέχρι 28/02/2019, εφόσον αποδεικνυόταν πραγματική αδυναμία εξόφλησης των οφειλών τους, η οποία δεν οφειλόταν σε δόλο. Συγκεκριμένα, αυτό σήμαινε ότι, από την κατάθεση της σχετικής αίτησης ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, οι δανειολήπτες ετύγχαναν προστασίας από κάθε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους. Με την έκδοση δικαστικής απόφασης πραγματοποιείται ρύθμιση όλων των χρεών, συμπεριλαμβανομένων και δανείων με εγγύηση ελληνικού δημοσίου, με συνυπολογισμό της ικανότητας αποπληρωμής και της οικονομικής - περιουσιακής κατάστασης, σε συνδυασμό με τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του. Σε αυτό το σημείο πρέπει επίσης να τονιστεί ιδιαίτερα ότι ο Ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, δεν έχει παύσει να ισχύει ακόμη και σήμερα και αποτελεί ένα ακόμη εργαλείο για τη ρύθμιση των οφειλών των υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Σημειώτέον ότι την 28/2/2019 έχει λήξει μόνο η ισχύς της προστασίας της κύριας κατοικίας του οφειλέτη δυνάμει του άρθρου 9 του Ν. 3869/2010 και όχι φυσικά η ισχύς όλου του νομοθετήματος.

4.Επίσης, με το Ν. 4224/2013 για τον αναθεωρημένο Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών μπορούν οι δανειολήπτες, δηλαδή μισθωτοί, συνταξιούχοι, άνεργοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες και μικρές επιχειρήσεις να επιτύχουν βιώσιμες λύσεις διευθέτησης των οφειλών τους με τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών τους οικονομικών δεδομένων και συνυπολογιζομένων των ευλόγων δαπανών που είναι αναγκασμένοι να διενεργήσουν για τη διαβίωση φυσικών προσώπων και τη λειτουργία επαγγελματικών δραστηριοτήτων, σε συνδυασμό με την ικανότητα αποπληρωμής τους. Μέσω του Κώδικα αυτού ρυθμίζονται όλα τα δάνεια, ακόμη και αυτά με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου.

Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι υπήρχαν και υπάρχουν εργαλεία ρύθμισης οφειλών, συμπεριλαμβανομένων και τα δανείων με εγγύηση του ελληνικού δημοσίου, παρέχοντας παράλληλα και προστασία της κύριας κατοικίας και των τραπεζικών λογαριασμών. Τα εργαλεία αυτά βρίσκονται στη διάθεση των πολιτών και θα μπορούσαν δυνητικά να χρησιμοποιηθούν και συνδυαστικά μεταξύ τους, εφόσον κάποιος πληροί τα απαιτούμενα κριτήρια. Σημειώνεται ότι η συνεχής παρακολούθηση και η περιοδική αξιολόγηση και βελτίωση των εργαλείων αποτελεί πάγια επιδίωξη της ΕΓΔΙΧ και στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιούνται τεκμηριωμένες εισηγήσεις για αλλαγές και βελτιώσεις που απαιτούνται, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως τα Επιμελητήρια, καταναλωτικές οργανώσεις, ενώσεις δανειοληπτών, πιστωτικά ιδρύματα κλπ. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ΕΓΔΙΧ εισηγείται τις απαραίτητες πρόσθετες βελτιώσεις στο θεσμικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ε.Ε. και της Ε.Κ.Τ.

Εξυπακούεται ότι για την αποτελεσματικότητα του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου κυρίαρχο ρόλο παίζει και η επαρκής ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών για τη δυνατότητα αξιοποίησής του. Προς το σκοπό της κάλυψης του κενού της πληροφόρησης προς το ευρύ κοινό, η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους έχει πραγματοποιήσει 142 ενημερωτικές Ημερίδες / Εσπερίδες σε 58 διαφορετικές πόλεις σε όλη την Ελλάδα και 19 εκπαιδευτικά σεμινάρια σε επιστημονικούς φορείς και επαγγελματικούς συλλόγους (λογιστών - οικονομολόγων, δικηγόρων, μηχανικών), ενώ παράλληλα σε αυτές τις εκδηλώσεις έχουν συνδεθεί μέσω τηλεδιάσκεψης και

πολίτες από άλλες πόλεις. Κατά μείζονα λόγο, το κενό πληροφόρησης στο ευρύ (μη εξειδικευμένο) κοινό κλήθηκαν να καλύψουν και τα 39 Κέντρα και Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών που ήδη λειτουργούν ανά την επικράτεια, στα οποία έχουν προσέλθει και έχουν λάβει δωρεάν επίσημη ενημέρωση και εξειδικευμένη καθοδήγηση για το πρόβλημα υπερχρέωσης που αντιμετωπίζουν πάνω από 15 χιλιάδες πολίτες.

Παράλληλα λειτουργεί το ειδικό helpdesk της ΕΓΔΙΧ μέσω του οποίου υποστηρίζονται διαρκώς οι εμπλεκόμενοι επιστήμονες (λογιστές, οικονομολόγοι, δικηγόροι, μηχανικοί, σύμβουλοι κλπ), μέσω του οποίου έχουν απαντηθεί πάνω από 22 χιλιάδες μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με ερωτήματα των ενδιαφερομένων. Ταυτόχρονα μέσω της ιστοσελίδας www.keyd.gov.gr, παρέχεται ενημέρωση σε όλους τους χρήστες, καθώς και δωρεάν χρηστικό υλικό (όπως αναλυτικές οδηγίες χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, συχνές ερωτήσεις - απαντήσεις, υποδείγματα εντύπων που απαιτούνται για την υποβολή αίτησης, υποδείγματα μελετών βιωσιμότητας κλπ).

Β. Στην με αριθ. πρωτ. ΚΜΚΕ 00251/5-9-2018 γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων [η οποία αναφέρεται στο σημείο 6 του προοιμίου της με αριθ. 2/94253/0025/2018 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 5960)] αναφέρεται ότι προκειμένου οι ρυθμίσεις εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο (ΕΔ) δανείων να μην συνιστούν κρατική ενίσχυση, πρέπει να πραγματοποιούνται:

α) επί ίσοις όροις για το εγγυημένο και μη εγγυημένο τμήμα του δανείου,
β) με τους ίδιους όρους (και όχι ευνοϊκότερους για τους δανειολήπτες) που ισχύουν για τα μη εγγυημένα από το ΕΔ δάνεια, σε συμφωνία με το σχετικό νομικό πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας και τις παρεχόμενες από την Τράπεζα της Ελλάδος οδηγίες και κατευθύνσεις (σχετική η υπ' αριθ. 42/2014 ΠΔΤΤΕ),

γ) υπό τον όρο ότι με την ρύθμιση επέρχεται, αποδεδειγμένα, αύξηση της καθαρής παρούσας αξίας του δανείου, με την έννοια ότι η καθαρή παρούσα αξία των αναμενόμενων ταμειακών ροών μετά τη ρύθμιση του δανείου είναι μεγαλύτερη από την καθαρή παρούσα αξία των αντίστοιχων ταμειακών ροών, σε περίπτωση καταγγελίας της δανειακής σύμβασης και ρευστοποίησης των υφιστάμενων εξασφαλίσεων του δανείου ή θέσης της επιχείρησης σε εκκαθάριση (χωρίς να συνυπολογίζονται οι αναμενόμενες λόγω κατάπτωσης της εγγύησης ροές).

Επομένως η ρύθμιση του δανείου θα πρέπει, αποδεδειγμένα, να αποτελεί το βέλτιστο μέσο για την αποπληρωμή του συνόλου των οφειλόμενων ποσών του δανείου σε εύλογο χρόνο (βλ. σχετ. και παρ. Β της προαναφερθείσας ΚΥΑ).

Συμπερασματικά, το κρίσιμο στοιχείο προκειμένου να μην υπάρχει κρατική ενίσχυση είναι οι ρυθμίσεις των εγγυημένων δανείων (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν λάβει επιχειρήσεις πληγείσες από πυρκαγιές) να πραγματοποιούνται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και του δανειολήπτη χωρίς παρέμβαση του Δημοσίου σύμφωνα με τα συνήθη τραπεζικά κριτήρια που θα εφαρμόζονταν σε δάνεια επιχειρήσεων για τα οποία δεν υπάρχει η εγγύηση του ΕΔ με γνώμονα την αύξηση της πιθανότητας αποπληρωμής του δανείου εκ μέρους του δανειολήπτη.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες, δύναται να είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο, βάσει του άρθρου 107.2 της ΣΛΕΕ, ή του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού της ΕΕ αριθ.651/2014 όπως ισχύει. Ωστόσο, εν προκειμένω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) έχει ξεκινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας για τα καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων με την μορφή επιδότησης επιτοκίου και εγγυήσεων του Δημοσίου (για τις παλαιότερες δηλ. υπουργικές αποφάσεις¹), ως προς τα δάνεια επιχειρήσεων και επαγγελματιών του πρωτογενή τομέα που ήταν εγκαταστημένοι και λειτουργούσαν στους πληγέντες από τις πυρκαγιές του 2007 νομούς². Από την έως σήμερα αλληλογραφία, προκύπτει ότι η ΕΕ διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς την συμβατότητα των καθεστώτων δεδομένου ότι στα εν

¹ Η επιδότηση επιτοκίου θεσπίστηκε με την με αριθ. 36579/Β.1666/27.08.2007 (Β' 1740) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, όπως τροποποιήθηκε με μεταγενέστερες αποφάσεις, ενώ οι εγγυήσεις του Δημοσίου παρασχέθηκαν με την με αριθ.2/54310/0025/13.09.2007 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία επίσης έχει τροποποιηθεί με μεταγενέστερες αποφάσεις.

² Πρόκειται για τους νομούς Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Εύβοιας καθώς και την περιοχή Αιγιαλείας του Νομού Αχαΐας (δήμοι Αιγίου, Ακράτας Διακοπτού, Συμπολιτείας Ερινεού και Αιγείρας), καθώς και τους δήμους Ελαιοῦ-Πρόνων και Λειβαθούς του Νομού Κεφαλληνίας, τους δήμους Αργαλαστής και Αφειτών και τους Οικισμούς Αγίας Παρασκευής, Ζορμιάδων, Πόρου και Τρούλου του Δήμου Σκιάθου του Νομού Μαγνησίας.

λόγω μέτρα έχουν υπαχθεί επιχειρήσεις με μοναδικό κριτήριο τον τόπο εγκατάστασης και λειτουργίας τους, ανεξαρτήτως του εάν είχαν υποστεί ή όχι ζημία λόγω των πυρκαγιών, αλλά και ανεξαρτήτως του ποσού της ζημίας που τυχόν είχαν υποστεί. Η ανωτέρω διαδικασία είναι ακόμη σε εξέλιξη.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- 1.Γραφείο Υπουργού
- 2.Γραφείο Υφυπουργού κ. Θ. Σκυλακάκη
- 3.Γραφείο Γεν.Γραμματέα Δημοσιον.Πολιτικής
- 4.Γραφείο Γεν.Γραμματέα Οικον.Πολιτικής
- 4.Αυτοτελές Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου